

orgel

Improvisaties, Bert Matter, Document (DOC 201701); € 14,95; rd.nl/gedraaid voor bestelinformatie en fragmenten.

tekst Piet van de Wege

Sinds Bert Matter improviseerde zoals hij het leuk vond, ontwikkelde hij een heel eigen stijl. Die is hoorbaar op de cd met improvisaties die is uitgebracht bij zijn 80e verjaardag, met radio-opnamen vanuit Zutphen, Dordrecht, Nijmegen en Arnhem. Matters stijl wordt vaak minimalistisch genoemd. Welbeschouwd voldoet alleen de improvisatie over Luthers "O Geest, Die onze Trooster zijt" aan de definitie: „herhaling van een korte muzikale frase, met subtile variaties gedurende een lange tijd.” Hier weeft Matter een verbazingwekkend complex stemmenpatroon, terwijl een vocaal ensemble meerstemmig en in flarden de melodie ten gehore brengt, meedeinend op de orgelgolven. Na een huiveringwekkende climax op de derde regel („Wees bij ons in de laatste nood”) murmelen de wegstervende stemmen

het laatste woord. In veel improvisaties is eerder sprake van een beperkt ostinato: per gezangregel een kort motief dat obstinaat wordt herhaald en waarboven de melodie vrij zwevend haar gang gaat. Spanning creërende modulaties, toenemend toonbereik en volume. Zo in twee van de drie gregoriaanse gezangen voor Driekoningen, in "Gelukkig is het land" en "Com nu met sangh", en in Psalm 121. Die laatste bekoort minder, omdat de tere psalmtekst zich niet leent voor motivische motoriek. Welkome rust dankzij schitterende lyriek bieden daarentegen Offertorium "Reges Tharsis", de Lofzang van Maria en vooral het ontroerende "Hoe groot, o Heer, en hoe vervaerlic": een ootmoedige, dissonante cantilene in prachtige harmonieën. Deze indringend fraaie opnamen maken volledig invoelbaar dat velen Matters orgelspel beleefden als eilanden van het schone, ware en goede.